

Душан Ж. Петровић*
Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Департман за србистику

УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ НА ПРИЛОГЕ ЛЕТОПИСА МАТИЦЕ СРПСКЕ²

Предмет рада је испитивање фреквенције употребе речи које се тичу ковид пандемије у *Летопису Матице српске* и тумачење прилога у којима се претраживане речи јављају. Након прегледа теоријске литературе о утицају пандемије на језик и књижевност, анализирамо корпус истраживања који чини двадесет и једна свеска поменутог часописа. Други део рада посвећен је тумачењу конкретних књижевних и књижевнонаучних прилога како бисмо приказали у којим деловима текста се претраживане речи јављају и како оне утичу на саме текстове. Поред књижевних прилога (из рубрике Поезија и проза), примећујемо и учесталост претраживаних речи у осталим рубрикама *Летописа*, чиме се показује значајан утицај пандемије на све прилоге изабраног књижевног часописа.

Кључне речи: корона, пандемија, *Летопис Матице српске*, књижевни часописи

*

Утицајем на све сегменте живота, пандемија корона вируса трајно је променила поимање света какво је било пре њеног почетка. У српском језику приметан је велики број „нових речи” које се односе на вирус и пандемију коју је он проузроковао.

Један од првих радова који се баве уласком короне у српски језик је студија Јордане Марковић „Улазак короне у српски језички систем”. У поменутом раду, ауторка се бави утицајем нових лексема на српски језик кроз анализу дневне штампе (MARKOVIĆ 2021). Она примећује да се број могућих лексема супротставља закону о економичности језика, па се поред двеју основних лексичких јединица („корона” и „ковид”) јављају и називи „корона вирус”, „вирус корона”, „вирус ковид 19” (2021: 169). Заступљеност (и како ауторка истиче, „агресивност”) ових речи огледа се и у великом броју изведеница и сложеница (MARKOVIĆ 2021: 165).

Сличну тенденцију коришћења нових речи и термина посредством пандемије приметио је и Епископ Бачки Иринеј. У прилогу за мајску свеску *Летописа Матице српске* за 2021. годину, он се бави терминологијом која се односи на смрт и умирање, а која је била актуелна у том тренутку због повећаног броја смртних слу-

* d.petrovic-18729@filfak.ni.ac.rs

² Рад је у виду усменог саопштења изложен на Округлом столу „Књижевни часописи”, 15. јуна 2022. године у Народној библиотеци „Раде Драинац” у Прокупљу.

чајева (2021: 779).

Са друге стране, корона је подстакла поновно читање књижевности која се бави епидемиолошким катастрофама. Катја Матковић Микулчић у прегледном раду „Књижевност у доба пандемија/епидемија” говори о текстовима хрватске и светске књижевности у којима је главна тема епидемија (МАТКОВИЋ МИКУЛЧИЋ 2021). У Србији је Народна библиотека „Стеван Сремац” из Ниша током 2020. године објавила електронски каталог³ публикација у којима се као тема јављају заразне болести које су биле тема књижевности од *Илијаде* до текстова савремене српске књижевности.

Такође, велики број проучавалаца књижевности покушао је да прикаже како је пандемија утицала на читалачке навике. У тексту „Како је пандемија променила читалачке навике у Америци” Предраг Шапоња наводи податак да је проценат куповине књига увећан у односу на 2019. годину, али да су у пандемији углавном профитирали комерцијални издавачи „науштрб издавача квалитетне књижевности” (2021: 1049).

У студији „Storytelling and poetry in the time of coronavirus” аутори се пре свега баве положајем клиничких радника и утицајем приповедања и поезије на одржавање њихове прибраности током изазовног периода ковид пандемије⁴. Они тврде да „фикција и поезија” служе као средство катарзе и инструмент за обраду искуства – „улога фикције није да објасни, или да утеши, већ да помогне у прихватању потешкоће” (BERET, DIKSON i dr. 2020: 279). Аутори студије у наставку рада наводе да је то разлог повећане заступљености поезије и фикције у медијима, на друштвеним мрежама и другим лако доступним платформама (2020: 280).

На основу претраживања наслова публикација, јасно је да корона постаје све чешће тема и самих књижевних текстова. Од почетка пандемије објављен је немали број публикација које самим насловом упућују на корона вирус. Неке од њих су роман *Ковид 19* Мирјане Хниличке (2020), роман *Ковид 19+* Марка Видојковића (2021), роман *Дневник корона ратника* Милана Пешића (2021), дневнички записи *Сабласни додир круне* Ђока Кесића (2021), збирка прича *Ковид-19 у 357 речи* групе аутора (2021), збирка прича у форми „заједничког дневника” 2020. групе аутора (2022) итд.

Такав случај је и у књижевности других држава – Габино Иглесијас (Gabino Iglesias) у чланку „Are we ready for COVID-19 as a central theme in literature?” примећује да и у америчкој књижевности расте број књижевних текстова који се баве ковидом, а да се многи текстови директно баве пандемијом и њеним утицајем на свакодневно функционисање људи (IGLESIAS 2022). Он наводи да ће се ковид као тема још дуго јављати у белетристици и публицистици, али да постоје, са друге стране, текстови који се озбиљније баве пандемијом – са политичког, друштвеног и културног контекста. Иглесијас закључује да „пандемија може бити полазна тачка за сваку причу — и да писање о њој може бити начин обраде трауме и корак ка разумевању утицаја пандемије на нашу психу” (IGLESIAS 2022).

Темом короне у српској књижевности бавио се Иван Чоловић у чланку „Ви-

3 <http://www.nbss.rs/wp-content/uploads/2020/06/Epidemije.pdf> <4. 11. 2022.>

4 Повод за истраживање на ову тему је пораст броја клиничких радника код којих је дошло до појаве синдрома изгарања (енгл. burnout).

рус у песми” (ČOLOVIĆ 2020). Аутор истиче да је велики број песама написаних о корони довео до „богате антивирусне песничке продукције”. Аутор се бави прерадама познатих песама у којима се текст у новој верзији делимично мења како би био повезан са актуелном ситуацијом. Како је прилог објављен 30. маја 2020. године, аутор наводи тек неколико примера оригиналних текстова у којима је тема ковид – песму „Млади и ковид 19” Драгана Драгојловића, песму „Љубав у доба короне” Маје Херман Секулић итд. Поред тих песама, Чоловић истиче да је период короне био погодан за обрачун уметника са политичким неистомишљеницима – он наводи неколико песама у којима се критикује опхођење државних институција према потребама пацијената (ČOLOVIĆ 2020).

На хрватску књижевну продукцију осврће се Дубравка Богутовац. Она наводи да је филозоф Паскал Брукнер антиципирао бројне књижевне текстове који се баве пандемијом, а који ће „искрцати целе камионе тричарија поистовећених с правим епопејама” (BOGUTOVAC 2021: 119). У даљем тексту, Богутовац потврђује такву претпоставку представљањем хрватске књижевне продукције у току пандемије – чак четрдесетак хрватских писаца објављивало је своје дневнике из карантина у оквиру иницијативе Хрватског друштва писаца „да се пандемија забележи, осмисли и обликује поетским језиком” (2021: 121). Као потврду Брукнеровог става, ауторка текста наводи осврт хрватског писца Томислава Чадежа на дневнике из периода пандемије: он већину тих дневника пореди са средњошколским саставима који се неће читати ни сада ни касније – „Чадеж саркастично констатује да ти дневници треба да прикују човека уза се, а ови те гоне да истога часа напустиш самоизолацију и кренеш у терапеутску шетњу” (BOGUTOVAC 2021: 122).

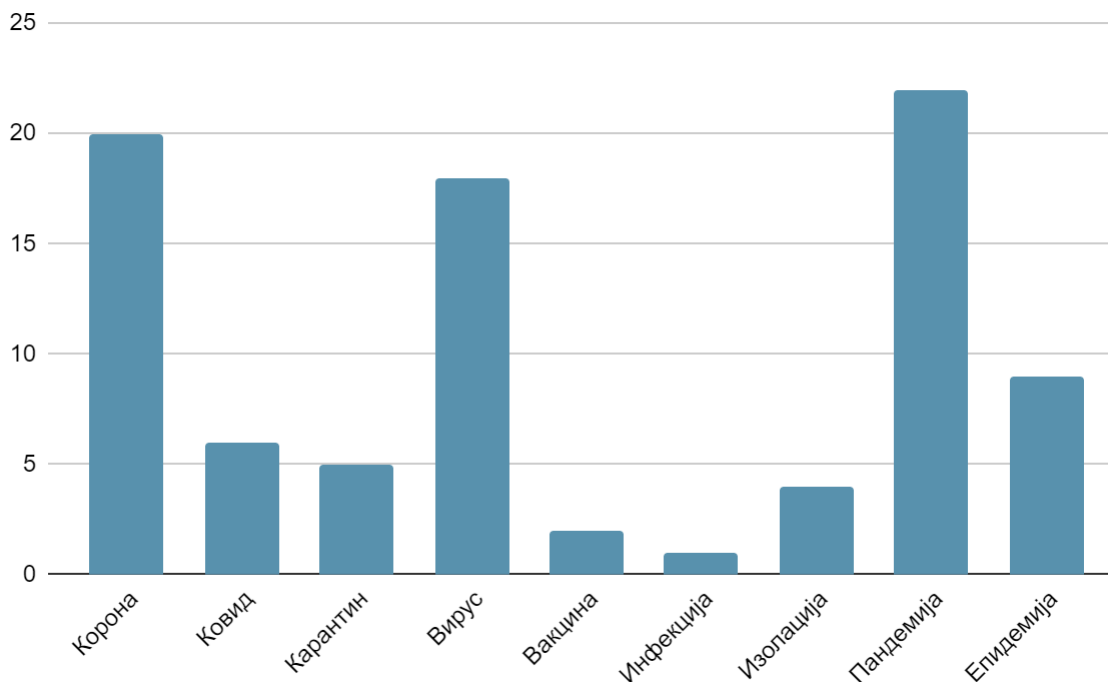
Као закључак већ сада можемо да истакнемо чињеницу да се упркос великом броју уметничких текстова о корона вирусу, у оквиру науке о књижевности јавља (за сада) мали број радова који се баве овом темом јер је она и даље актуелна, те се не може са сигурношћу тврдити како ће се развијати у наредном периоду.

*

Како бисмо приказали у којој мери је корона заступљена у књижевним текстовима, анализираћемо прилоге књижевног часописа *Летопис Матице српске*. Корпус нашег истраживања чинила је двадесет и једна свеска часописа, односно публикације објављиване од априла 2020. до априла 2022. године.

У прилозима наведених свезака претраживали смо следеће лексеме: корона, ковид, карантин, вирус, вакцина, инфекција, изолација, пандемија, епидемија.

На основу ексцерпираних примера показаћемо колико се често претраживане речи јављају и у којим рубрикама. Након тога, потрудићемо се да прикажемо у ком контексту се поменуте лексеме јављају и како оне утичу на тематско-мотивску организацију текстова.

Графички приказ 1. Учесталост јављања претраживаних речи

На основу резултата можемо закључити да се речи „пандемија”, „корона” и „вирус” јављају најчешће, док се речи „изолација”, „вакцина”, „инфекција” јављају најмањи број пута⁵.

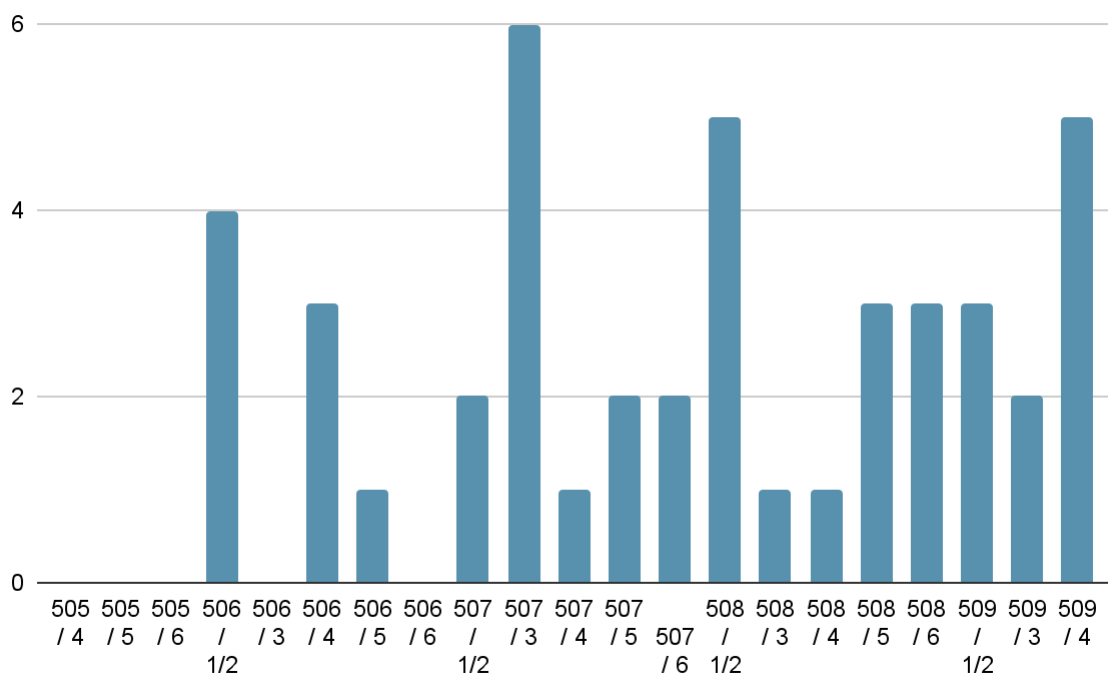
У двадесет и једној свесци *Летописа Матице српске* објављено је укупно петсто седам прилога, од чега се у четрдесет и четири прилога јавља нека од претраживаних речи, што чини 8,7% од укупног броја прилога.

Претраживане речи најчешће се јављају у прилозима који се налазе у рубрикама „Поводи”, „Критика”, „Из света” и слично. Речи се ређе јављају у рубрикама у којима се објављују оригинални књижевни текстови – у оквиру рубрике „Поезија и проза” претраживане речи се јављају петнаест пута, што чини 34% од укупног броја.

Иако речи које се тичу пандемије у већој мери улазе у књижевнонаучне текстове, него у саме уметничке текстове, примећујемо да ни проценат јављања ових речи у уметничким текстовима није занемарљив.

На крају представљамо графикон који приказује континуитет јављања претраживаних речи од априлске свеске из 2020. године до априлске свеске из 2022. године:

⁵ Честе су синтагме попут „пандемија корона вируса”. У том случају сваку лексему смо бројили засебно.

Графички приказ 2. Континуитет јављања претраживаних речи

Након овог графика, можемо закључити да се речи везане за пандемију врло често јављају у *Летопису Матице српске*. То се може видети из податка о укупном броју „корона-прилога” и са графика који показује континуитет јављања ових речи. На Графичком приказу 2. видимо да постоји континуитет јављања претраживаних речи – оне се јављају већ од јулско-августовске свеске за 2020. годину, а од децембарске свеске за 2020. годину примећујемо бар један резултат по свесци.

*

Првобитна идеја истраживања је била да покажемо како је пандемија утицала на садржај прилога *Летописа Матице српске* из области књижевности. Током ексцерпирања примера, претраживане речи јављале су се и у другим рубрикама, па смо одлучили да истраживање проширимо на све прилоге у којима смо пронашли неку од речи која се односи на пандемију корона вируса. У рубрици „Поезија и проза” пронашли смо петнаест прилога у којима се јавља макар једна од претраживаних речи.

У прилозима који припадају прози и поезији, корона је увек приказана као негативна околност која разноврсним ограничавањима ремети нормалан живот, а лирски субјект/приповедач се нада да ће то време убрзо да се заврши. За лирског субјекта песме „На балкону” Ранка Павловића, једини могући поглед у периоду карантина – поглед са балкона – сличан је затворском кругу, па се он нада промени тог заточеничког искуства: „Птица доноси прозачну ведрину / и разлистава дрво

под балконом / Дашак даљине са крила јој мину, / Ех, да одлети подруку с короном!" (PAVLOVIĆ 2020: 61). Сличан приказ простора јавља се и у песми „Тераса” Бошка Ломовића. Иако није дошло до проналажења речи које се директно односе на пандемију, приметили смо утицај актуелног тренутка на текст. Лирски субјект имплицитно помиње време проведено у карантину – тераса је „досуђени свет” лирског субјекта (LOMOVIĆ 2021: 694), али се он теши јер зна да неко нема ни терасу, већ свет гледа кроз „окно упљувано мувама” (LOMOVIĆ 2021: 695).

Ограниченост кретања јавља се и у другим текстовима у којима актери покушавају да компензују своју заточеност и пронађу начин да „прекрше правила”. У причи Ђорђа Писарева „Живот се лагано селио на кровове града” приказују се околности које су пратиле пандемију. Прва реченица ове приче гласи: „На улицама је било забрањено кијање и кашљање. (Дисати се могло, али дискретно.)” (PISAREV 2021: 261). Грађанима је „одузето право слободног изласка на улице” па су почели да излазе на кровове зграда после одређеног времена. Сама слика пандемије у овој причи је доста мрачна, блиска описима из хорор жанра: дисати се могло, али дискретно; храна је била рационисана; станови су постали као пећине; свет је био на умору... (PISAREV 2021: 261–263).

Промена начина живота довела је до промене поимања одређених простора који су раније имали другачији значај за приповедача/лирског субјекта. У песми Верољуба Вукашиновића „Песничко вече у Ђуриној кући у доба короне” лирски субјект жали због пустих и немих улица Скадарлије (VUKAŠINOVIĆ 2021: 224).

Мотив промене прати мотив прилагођавања – приповедач приче „Ципела главу чува” Соње Антанасијевић све време размишља о корони и мерама заштите: нема намеру да улази у било који затворени простор, али ипак ставља маску у џеп приликом изласка из куће (ANTANASIJEVIĆ 2021: 44). Размишљање приповедача ове приче на тренутке прелази у параноју: „Да ли се неко сада придржава за овај зелени рукохват? И са њега вреба корона, зар не, докторка? Неки јачи ветар можда и са металног гелендера може да подигне умртвљене вирушчиће, а пука случајност одредиће у чији ће нос улетети, или уста, док распредају неку веселу причу на свом мобилном телефону” (ANTANASIJEVIĆ 2021: 46).

Књижевни текстови доносе различита тумачења корона вируса. У причи Анђелка Анушића корона је приказана као „нова врста болести”: „А мене оборила тешка прехлада. Такозвани грип. Не вирус! Није се то тако, искривљено тад звало” (ANUŠIĆ 2021: 274). Са друге стране, болест се тумачи као освета виших сила за немар који одликује целокупно становништво планете. Мотив освете јавља се у песми „Заточеник о еквивалентној размени” Стефана Марковског: „Кад се природа одужи / попут духа који долази по своје / гроб је хладна колевка [...]” (MARKOVSKI 2021: 62). Мотив освете присутан је и у песми „Ковидна” Пера Зупца: „Творац је узео маказе / да злобу и неправду прекраја [...] Нешто смо Творца наљутили, / нечим нас природа кажњава [...]” (ZUBAC 2021: 619).

У прилозима у којима се тематизује пандемија постоји могућност друштвено-политичког сагледавања актуелне ситуације. Таква је песма „Батут” Драгана Хамовића. Потомци славног доктора су у песми приказани као зависни од туђег мишљења, па не размишљају својом главом: „Патрон брижни прискаче, у нашој

муци је / Змијски цар, чуваркућа главне институције! // Кључну реч им шапнути, по челима млатнути, / За менторе не маре нови супербаути...” (НАМОВИЋ 2021: 286).

Ковид се помиње и ван самог текста – у паратекстуалним сегментима. Пре песама Александра Петрова стоји напомена у стиху „У доба-недоба корона вируса / писао сам песме у свесци Ероса” (PETROV 2020: 441). Можемо да приметимо да чак и када нема директан утицај на сам текст, паратекст често показује став аутора о пандемији. Слично томе, испод песама Зорана Вучића стоји напомена да су песме настале „у време зле короне априла 2021.” (VUČIĆ 2022: 75).

Као што смо претходно истакли, претраживане речи најчешће се јављају у прилозима који су књижевнонаучни или научни, тј. у рубрикама „Есеји”, „Сведочанства”, „Поводи”, „Критика” и „Из света”.

Есеј, као књижевно-научна врста у оквиру које се аутор може субјективно осврнути на одређену тему, био је погодан за писање о ковиду. Вирус је током две године трајања (од 2020. до 2022. године) изазвао бројна подељена мишљења о природи болести, ефикасности вакцина и слично. О ковиду пише Александар Петров у фусноти свог есеја „Ко влада историјом”: „Супстанције које вештице користе у овим стиховима врло подсећају на данашње приправке вакцина за глобалну ‘вирусну болест’ која се јавила 2019, како кажу, у далекој Кини преласком вируса корона са слепог миша на змију, што је тек овлаш сцијентизована магијска басма сусрета бића таме с бићем зла” (PETROV 2020: 468).

Рубрика „Сведочанства” у *Летопису* представља прави спој књижевних и књижевно-научних врста. У прилогу „Можда осама, неочекивана?”, који можемо одредити као есеј, Весну Берић Ђукић пандемија подстиче да пише о дружењу и важности људске интеракције, док се као закључак истиче да је пандемија погодила све генерације и променила правила друштвеног живота (BERIĆ ĐUKIĆ 2021: 880). У оквиру поменуте рубрике Миро Вуксановић такође пише о томе како је корона променила свакодневницу – од општих места (о здравственом систему, тј. докторима којима је тешко у пандемији) до аутобиографских записа и анегдота (о Дејану Мијачу који током трајања карантина хода по стану да не би заборавио да хода) (VUKSANOVIĆ 2021: 694).

Из књижевних текстова, корона вирус се пребацио у потоње приказе тих текстова. Овом приликом навешћемо само неколико примера. Милан Радоичић пише о роману Слободана Мандића и наводи да аутор има потребу да корону, као део актуелне свакодневице, инкорпорира у своје дело – „овом виду садашњег тренутка посвећује редове у курзиву на крају сваког поглавља” (RADOIČIĆ 2021: 1032). Јелена Марићевић Балаћ у свом приказу збирке песама Гојка Божовића наводи да се циклус песама „Лазарет” може тумачити као „реакција на актуелну пандемијску ситуацију” (MARIĆEVIĆ BALAĆ 2022: 681) јер се у песми „Лазарет” приказује парадокс да је појединац у току пандемије део друштва само онда када је (социјално) изолован. Николина Шурјанац пише о збирци прича *Доктор Хаос* Александра Петрова и истиче да се у причи „Кућа црног пса” тематизовањем смртоносне пандемије ковида 19 и општег хаоса који захвата читаву планету заправо провлаче мотиви страха, болести, смрти, пролазности, „али и вечитог понављања истог, само у другом облику” (ŠURJANAC 2022: 677). Примећујемо да се ковид помиње и у приказима

у којима вирус није тема текста о ком се пише приказ. На пример, у приказу књиге *Руке у рукама* Ане Ристовић, Никола Живановић пише да је једно од значајнијих места књиге „осуда безумног туризма” и закључује да је и актуелна пандемија настала због безумног туризма (ŽIVANOVIĆ 2020: 161).

Пандемија је била тема и неколико књижевних разговора. Драган Стојановић на време пандемије гледа као на период подстицајан за писање: „Корона у пролеће 2020. и ‘самоизолација’ (коју сам ја схватио буквално) допринеле су да напишем и други краћи роман” (STOJANOVIĆ 2021: 405). Са друге стране, време пандемије било је у великој мери ограничавајуће за уметнике у погледу свакодневних активности – коментаришући актуелни тренутак, Луиса Валенсуела се на крају књижевног разговора нада да ће се пандемија ускоро завршити и да ће поново моћи да се дружи са људима које воли (VALENSUELA 2021: 830).

Корона као стална тема јавља се у рублици „Из света” аутора Предрага Шапоње. Кроз призму друштвено-економског утицаја, у његовим текстовима приказује се прилагођавање књижевности, књижевних манифестација и књижевне продукције актуелном глобалном проблему. Неке од тема којима се аутор у својим текстовима бави јесу:

- издаваштво у доба короне на примеру шпанских издавачких кућа. Шапоња наводи да је порасла потражња за књигама, али да је због карантина смањен број муштерија у књижарама, већ се књиге наручују преко интернета (ŠAPONJA 2021: 449);
- утицај епидемије корона вируса на мењање услова организације културно-књижевних манифестација. Конкретније, у једном тексту пише о обележавању двеста година од рођења Достојевског (ŠAPONJA 2021: 640);
- промена читалачке публике у Америци која је условљена пандемијом. Он истиче да је приметан пораст продаје штампаних књига, али и аудио и онлајн-књига (ŠAPONJA 2021: 1049);
- државна помоћ издавачима током пандемије. Аутор наводи пример смањења трошкова доставе као помоћи од стране француске владе малим књижарама, како би опстале (ŠAPONJA 2021: 980).

*

Циљ овог рада био је да покаже колико се често пандемија јавља као тема књижевних текстова. Истраживање је од почетка проширено и на прилоге који су се у *Летопису Матице српске* нашли у књиженонаучним рубрикама.

Закључак који можемо да изведемо на основу статистичких података показује да је корона вирус нашао своје место у књижевности: незанемарљив број прилога у којима се јавља нека од претраживаних речи и заступљеност у свим рубрикама потврђује такво мишљење, док континуитет јављања корона-прилога показује да ауторе та тема и даље занима.

Што се тиче анализе самих прилога, тема минуле пандемије приказује се на очекиван и сличан начин: пандемија је период који је умногоме изменио живот појединца, због чега се он осећа усамљено, изоловано и дехуманизовано. Одлике уобичајених простора мењају се посредством пандемије, а приповедачи/лирски су-

бјекти и тренутке слободе доживљавају као тренутке могуће опасности.

Могућности за будућа истраживања у великој мери премашују резултате овог истраживања које је рађено на примеру једног дела свезака изабраног књижевног часописа. У погледу проучавања појединачних текстова, конкретнија истраживања могла би ићи у правцу тумачења јунака корона-наратива у контексту савремене књижевности у којој је алијенација чест мотив.

Када је реч о проучавању утицаја пандемије на књижевну продукцију и рецепцију, очекујемо да ће се у будућности наставити истраживања овог типа која ће показати у којој мери пандемија опстаје у књижевности и како се она модификује на тематско-мотивском плану књижевних текстова.

Цитирана литература

- BARRETT, Elizabeth. „Storytelling and poetry in the time of coronavirus”. *Irish Journal of Psychological Medicine*, 37/4 (2020): p. 278–282.
- BOGUTOVAC, Dubravka. „Da ti globalna pamet stane. Osvrt na filozofska osmišljavanja pandemije i literarna osmišljavanja karantene”. *Književna smotra*, Vol. 53 (2021), No. 201(3): str. 119–123.
- ČOLOVIĆ, Ivan. *Virus u pesmi*. <https://pescanik.net/virus-u-pesmi/> <4. 11. 2022.>
- IGLESIAS, Gabino. *Are we ready for COVID-19 as a central theme in literature?*. <https://www.npr.org/2022/02/24/1079823095/are-we-ready-for-covid-19-as-a-central-theme-in-literature> <4. 11. 2022.>
- MARKOVIĆ, Jordana. „Ulazak korone u srpski jezički sistem”. *Ishodišta*, br. 7 (2021): str. 163–176. [orig.] МАРКОВИЋ, Јордана. „Улазак короне у српски језички систем”. *Исходишта*, бр. 7 (2021): стр. 163–176.
- MATKOVIĆ MIKULČIĆ, Katja. „Književnost u doba pandemija/epidemija”. *Novi uvez*, God. XIX, br. 34 (2021): str. 11–17.
- ŠAPONJA, Predrag. „Kako je pandemija promenila čitalačke navike u Americi”. *Letopis Matice srpske*, knjiga 507, sveska 6 (2021): str. 1049–1052. [orig.] ШАПОЊА, Предраг. „Како је пандемија променила читалачке навике у Америци”. *Летопис Матице српске*, књига 507, свеска 6 (2021): стр. 1049–1052.

Извори

- ANTANASIJEVIĆ, Sonja. „Cipela glavu čuva”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska ½ (2021): str. 44–51. [orig.] АНТАНАСИЈЕВИЋ, Соња. „Ципела главу чува”. *Летопис Матице српске*, Књига 508: свеска ½ (2021), стр. 44–51.
- ANUŠIĆ, Anđelko. „Kuda god sam pošao, na svoj grob sam stizao”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 3 (2021): str. 272–283. [orig.] АНУШИЋ, Анђелко. „Куда год сам пошао, на свој гроб сам стизао”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 3 (2021): стр. 272–283.
- BERIĆ ĐUKIĆ, Vesna. „Možda osama, neočekivana”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska 6 (2021): str. 877–880. [orig.] БЕРИЋ ЂУКИЋ, Весна. „Можда осам, неочекивана?”. *Летопис Матице српске*, Књига 508, свеска 6 (2021): стр. 877–880.
- HAMOVIĆ, Dragan. „Počasne straže”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 3 (2021): str. 284–287. [orig.] ХАМОВИЋ, Драган. „Почасне страже”. *Летопис Матице српске*, Књига

507, свеска 3 (2021): стр. 284–287.

- IRINEJ, Episkop bački. „Srpska pravoslavna terminologija koja se odnosi na umiranje i smrt”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 5 (2021): str. 779–783. [orig.] ИРИНЕЈ, Епископ бачки. „Српска православна терминологија која се односи на умирање и смрт”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 5 (2021): стр. 779–783.
- LOMOVIĆ, Boško. „Pesme sa terase”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 5 (2021): str. 694–698. [orig.] ЛОМОВИЋ, Бошко. „Песме са терасе”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 5 (2021): стр. 694–698.
- MARIĆEVIĆ BALAĆ, Jelena. „Pesnik – arheolog priče”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 509, sveska 4 (2022): str. 678–681. [orig.] МАРИЋЕВИЋ БАЛАЋ, Јелена. „Песник – археолог приче”. *Летопис Матице српске*, Књига 509, свеска 4 (2022): стр. 678–681.
- MARKOVSKI, Stefan. „Poslednja noć nad nebeskom vodom”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska ½ (2021): str. 60–63. [orig.] МАРКОВСКИ, Стефан. „Последња ноћ над небеском водом”. *Летопис Матице српске*, Књига 508, свеска ½ (2021): стр. 60–63.
- PAVLOVIĆ, Ranko. „Zidovi, balkon, čvor”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 506, sveska ½ (2020): str. 54–62. [orig.] ПАВЛОВИЋ, Ранко. „Зидови, балкон, чвор”. *Летопис Матице српске*, Књига 506, свеска ½ (2020): стр. 54–62.
- PETROV, Aleksandar. „Erosova sveska”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 506, sveska 4 (2020): str. 411–420. [orig.] ПЕТРОВ, Александар. „Еросова свеска”. *Летопис Матице српске*, Књига 506, свеска 4 (2020): стр. 411–420.
- PETROV, Aleksandar. „Ko vlada istorijom”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 506, sveska 4 (2020): str. 461–476. [orig.] ПЕТРОВ, Александар. „Ко влада историјом?”. *Летопис Матице српске*, Књига 506, свеска 4 (2020): стр. 461–476.
- PISAREV, Đorđe. „Život se lagano selio na krovove Grada”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 3 (2021): str. 261–263. [orig.] ПИСАРЕВ, Ђорђе. „Живот се лагано селио на кровове Града”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 3 (2021): стр. 261–263.
- RADOIČIĆ, Milan. „Sećanje i bivstvovanje”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 6 (2021): str. 1030–1032. [orig.] РАДОИЧИЋ, Милан. „Сећање и бивствовање”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 6 (2021): стр. 1030–1032.
- STOJANOVIĆ, Dragan. „Čitati *Cum grano salis*”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 3 (2021): str. 402–412. [orig.] СТОЈАНОВИЋ, Драган. „Читати *Cum grano salis*”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 3 (2021): стр. 402–412.
- ŠAPONJA, Predrag. „Izdavaštvo u doba korone”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 3 (2021): str. 449. [orig.] ШАПОЊА, Предраг. „Издаваштво у доба короне”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 3 (2021): стр. 449.
- ŠAPONJA, Predrag. „Dvesta godina Dostojevskog”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 4 (2021): str. 640–641. [orig.] ШАПОЊА, Предраг. „Двеста година Достојевског”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 4 (2021): стр. 640–641.
- ŠAPONJA, Predrag. „Kako je pandemija promenila čitalačke navike u Americi”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 6 (2021): str. 1049–1052. [orig.] ШАПОЊА, Предраг. „Како је пандемија променила читалачке навике у Америци”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 6 (2021): стр. 1049–1052.
- ŠAPONJA, Predrag. „Francuska štiti male knjižare”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska 6 (2021): str. 980. [orig.] ШАПОЊА, Предраг. „Француска штити мале књижаре”. *Ле-*

- ŠURJANAC, Nikolina. „Svetlo i tamno sunce u zbirci *Doktor Haos* Aleksandra Petrova”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 509, sveska 4 (2022): str. 673–678. [orig.] ШУРЈАНАЦ, Николина. „Светло и тамно сунце у збирци *Доктор Хаос* Александра Петрова”. *Летопис Матице српске*, Књига 509, свеска 4 (2022): стр. 673–678.
- VALENSUELA, Luisa. „Da li žena pristupa jeziku drugačije od muškarca?”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 507, sveska 5 (2021): str. 824–830. [orig.] ВАЛЕНСУЕЛА, Луиса. „Да ли жена приступа језику другачије од мушкарца?”. *Летопис Матице српске*, Књига 507, свеска 5 (2021): стр. 824–830.
- VUČIĆ, Zoran. „Linija života”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 509, sveska ½ (2022): str. 72–75. [orig.] ВУЧИЋ, Зоран. „Линија живота”. *Летопис Матице српске*, Књига 509, свеска ½ (2022): стр. 72–75.
- VUKAŠINOVIĆ, Veroljub. „Biti pesma”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska 3 (2021): str. 223–226. [orig.] ВУКАШИНОВИЋ, Верољуб. „Бити песма”. *Летопис Матице српске*, Књига 508, свеска 3 (2021): стр. 223–226.
- VUKSANOVIĆ, Miro. „Oteto od korone”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska 5 (2021): str. 693–699. [orig.] ВУКСАНОВИЋ, Миро. „Отето од короне”. *Летопис Матице српске*, Књига 508, свеска 5 (2021): стр. 693–699.
- ZUBAC, Pero. „Izbrisano iz sećanja”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 508, sveska 5 (2021): str. 617–619. [orig.] ЗУБАЦ, Перо. „Избрисано из сећања”. *Летопис Матице српске*, Књига 508, свеска 5 (2021): стр. 617–619.
- ŽIVANOVIĆ, Nikola. „Doživljaj i hram”. *Letopis Matice srpske*, Knjiga 506, sveska ½ (2020): str. 158–161. [orig.] ЖИВАНОВИЋ, Никола. „Доживљај и храм”. *Летопис Матице српске*, Књига 506, свеска ½ (2020): стр. 158–161.

Dušan Ž. Petrović

THE IMPACT OF THE PANDEMIC ON THE *LETOPIS MATICE SRPSKE*

Summary

The subject of the paper is the examination of the „covid words” frequency in the *Letopis Matice srpske* and the interpretation of the articles in which the searched words appear. After reviewing the theoretical literature about the impact of the pandemic on language and literature, we analyze the corpus of research: the twenty-one issues of the magazine, in which we will search for the selected words. The second part of the paper is devoted to the interpretation of specific literary works and literary studies in order to show in which parts of the text the searched words appear and how they affect the texts. In addition to the literary articles (Poetry and Prose section), we also notice a large number of occurrences of searched words in the other sections of *Letopis Matice srpske*, which shows the significant impact of the pandemic on all contributions of the selected literary magazine.

Keywords: corona, pandemic, *Letopis Matice srpske*, literary magazines